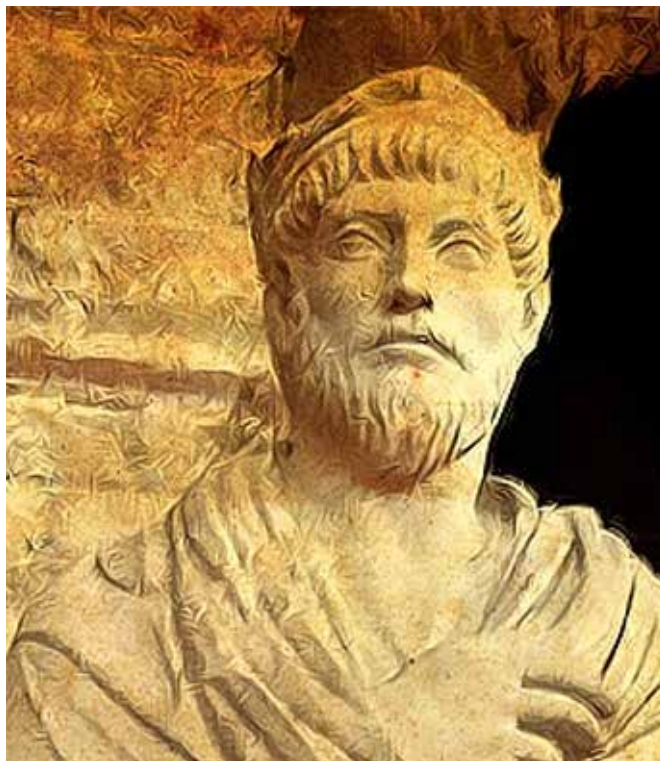

Η ΛΟΓΧΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ!

Είναι πολλά τὰ χρόνια πού μᾶς χωρίζουν ἀπό ἐκείνη τή ζεστή μέρα, τήν 26η μέρα τοῦ μηνός Ἰουνίου τοῦ 363. Ἐκείνη τήν ἡμέρα, ὁ Ρωμαϊκός στρατός ἀγωνιζόταν ἐναντίον τῶν Περσῶν, πού τοὺς ἀκολουθοῦσαν, τυλίγοντάς τους σέ ἓνα κύκλο πού ὀλοένα καί ἔσφιγγε, παίζοντας μαζί τους κλεφτοπόλεμο, στίς μακρινές, καυτές πεδιάδες τῆς Ἀνατολῆς.

Ὁ αὐτοκράτορας τῶν Ρωμαίων, ἀγνοώντας τόν ἄμεσο κίνδυνο τῆς αὐτοκρατορίας ἀπό τὰ Γοτθικά φύλα, τὰ ὁποῖα ἀπειλοῦσαν νά καταλύσουν τό δυτικό της τμήμα καί τήν ἴδια τή Ρώμη, στράφηκε νά πολεμήσει τοὺς Πέρσες, πού, ὄχι μόνο δέν τόν ἐνοχλοῦσαν, ἀλλά τοῦ εἶχαν ζητήσει καί συνθήκη φιλίας, τήν ὁποία ἀπέρριψε μέ ἀλαζονεία! Γιατί; Γιατί εἶχε τήν πεποίθηση ὅτι μέσα του ζοῦσε τό πνεῦμα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου!

Ἔτσι, ἀφοῦ κατάφερε μέ μεγάλη δυσκολία νά φέρει τόν στρατό του καί νά κατεβάσει τὰ 1000 πλοῖα τοῦ στόλου του μπροστά στήν μεγάλη πόλη Κτησιφῶντα, ἀποφά-

σισε ξαφνικά νά μὴν τήν πολιορκήσει, ἀλλά νά βάλει φωτιά στὰ ἴδια του τὰ πλοῖα καί νά πάρει τό δρόμο τῆς ὑποχώρησης, καίγοντας τὰ πάντα στό πέρασμά του καί καταδικάζοντας τοὺς στρατιῶτες του σέ μιά μαρτυρική πορεία, πεινασμένους, διψασμένους, ἐξαντλημένους καί ἀποδεκατισμένους ἀπό τίς συνεχεῖς συρράξεις μέ τόν Περσικό στρατό!

Τό ὄνομα τοῦ Ρωμαίου αὐτοκράτορα; **Ἰουλιανός!** Κι ἦταν ἀνηψιός τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου κι ὁ τελευταῖος ἡγεμόνας ἀπό τήν οἰκογένειά του. Κάποιοι τόν ὀνόμασαν φιλόσοφο, ὄραματιστή, ἀσκητή, εὐαίσθητο καί γενναῖο στρατηγό μέ μεγάλη ἀγάπη στούς στρατιῶτες του, τῶν ὁποίων τίς

κακουχίες συμμεριζόταν (ειδικά όταν τις προκαλούσε ο ίδιος!).

Η προσωπικότητά του δίχασε –και έξακολουθεϊ νά διχάζει– ακόμα και σύγχρονους ιστορικούς. Οί άπόψεις δίστανται άπό: «ένας επιδειξιμα- νής, ψευτο-διανοούμενος, άντι-Χριστιανός άπολυτάρχης, τοῦ οποίου οί φιλοδο- ξίες ξεπερνούσαν κατά πολύ τίς περιορισμένες δυνατότητες»¹, μέχρι: «Παρόλο πού ή διαρκής μου προσπάθεια είναι νά ύμνήσω τά έγκώμια αύτοῦ τοῦ ήρωα, βρίσκω τίς λέξεις πολύ άνεπαρκείς για τό μεγαλειό τῶν κατορθωμάτων του».²

Ἡ Ἱστορία τόν όνομάζει άπλά, Παραβάτη!

Τήν Ἱστορία, όμως, λέγεται ότι τή γράφουν οί νικητές, δηλαδή, στήν προκειμένη περίπτωση, οί “κακοί” Χριστιανοί. Για αύτό τό λόγο, έγώ θά σάς διηγηθῶ τή μαρτυρία ένός ειδωλολάτρη, φίλου και μεγάλου θαυμα- στή τοῦ αυτοκράτορα Ἰουλιανοῦ, τοῦ Ἑλληνα Ἄμμιανοῦ Μαρκελλίνου, ό οποίος έζησε κοντά του και τόν συνώδευε και εκείνη τή μέρα, στήν έκστρα- τεία του κατά τῶν Περσῶν³.

Έκεϊνος μᾶς περιγράφει πώς, τήν παραμονή αύτῆς τῆς μέρας, ό Ἰουλιανός ξύπνησε μέσα στή νύχτα, και, παριστάνοντας τόν Ἰούλιο Καί- σαρα (όλα τά μεγάλα πνεύματα τῶν σπουδαίων άνδρῶν φαίνεται ότι είχαν μαζευτεϊ μέσα του!) καθόταν και έγραφε στή σκηνή του, βυθισμένος σε βαθύ διαλογισμό.⁴ Ὁ ίδιος διηγήθηκε στους πίο κοντινούς του, ότι, μέσα στό σκοτάδι, είδε τό Πνεῦμα τοῦ Ρωμαϊκοῦ λαοῦ, ὅπως τό είχε ξαναδεϊ στή Γαλατία, όταν έπρόκειτο νά γίνει Αὔγουστος. Αὐτή τή φορά, όμως, τό Πνεῦμα άναχωροῦσε άπό τή σκηνή του, μέ καλυμμένο τό κεφάλι και τό Κέρας τῆς Αφθονίας, πού κρατοῦσε στό χέρι του. Και, συνεχίζει, παραθέ- τοντας μιά σειρά άπό δυσοίωνα γεγονότα, πού τόν κράτησαν όλη τή νύχτα ξάγρυπνο.

Τήν έπόμενη μέρα, 26η τοῦ Ἰουνίου (ή 23η κατά τόν Μαρκελλίνο) ό Ρωμαϊκός στρατός συνέχισε τήν πορεία του, μέ τούς έχθρους νά παρα- κολουθοῦν τό κάθε τους βήμα, και άπό τούς γύρω λόφους, αλλά και πίο κοντά τους, κρυμμένοι στά δέντρα και τήν πυκνή βλάστηση. Και ήταν τόσο ή νευρικότητα και ό φόβος τῶν Ρωμαίων (ιδιαίτερα τούς τρομοκρατοῦσαν οί πολεμικοί έλέφαντες τοῦ Περσικοῦ στρατοῦ), ώστε δέν σκέφτηκαν καν νά χτίσουν ένα πρόχειρο όχύρωμα άπό κορμούς δέντρων!

1. Woods D., Review of Tougher S., Julian the Apostate, Edinburgh: Edinburgh University Press, 2007, in Classics Ireland 14 (2007) p.141 ff.

2. Libanius, Funeral Oration Upon the Emperor Julian.

3. Ἄμμιανός Μαρκελλίνος : Ειδωλολάτρησ Ρωμαίος στρατιώτης και ιστορικός, Ἑλληνικῆσ καταγωγῆσ άπό τήν Ἀντιόχεια. Γεννήθηκε περίπου το 330 μ. Χ και πέθανε κάπου ανάμεσα στο 391 μέ 400 μ. Χ. Ἐγραψε τήν ιστορία τῶν τελευταίων Ρωμαίων αυτοκρατόρων (Res Gestae) άπό τήν ένθρόνιση τοῦ Νέρβα (96) μέχρι τόν θάνατο τοῦ Οὐαλλεντιανοῦ στή μάχη τῆσ Ἀδριανουπόλεωσ, τό 378 μ. Χ.

4. Ammianus Marcellinus 24,6

Όταν η πρώτη επίθεση ήρθε στην όπισθοφυλακή, ο αυτοκράτορας δέν σκέφτηκε να φορέσει ούτε την πανοπλία του, ή, ίσως ζεσταινόταν πολύ και ήθελε να είναι πιο ευκίνητος. Καί όταν ακολούθησε η δεύτερη κυκλωτερή επίθεση στό κέντρο από μιά ομάδα Πάρθους καβαλλάρηδες, σέ συν-

δυασμό μέ τούς φοβερούς ελέφαντες, πού τόσο αντιπαθοῦσαν, ὥστε δέν ἄντεχαν οὔτε καν νά τούς βλέπουν οἱ Ρωμαῖοι, τότε ἄρχισε νά τρέχει πέρα-δῶθε, προσπαθῶντας νά καλύψει ὅλα τά μέτωπα.

Καί τότε, γράφει ἐπί λέξει ὁ Μαρκελλῖνος: *«Μία λόγχη τοῦ ἱππικοῦ, ὀδηγημένη, κανεῖς δέν ξέρει ἀπό ποιόν, ἔξυσε τόν βραχίονά του, διαπέρασε τά πλευρά του καί σφηνώθηκε στό κάτω μέρος τοῦ ἥπατός του. Προσπάθησε νά τήν τραβήξει ἔξω μέ τό δεξί του χέρι, ἀλλά καί οἱ δύο πλευρές τῆς λόγχης ἦσαν κοφτερές κι αἰσθάνθηκε τά δάχτυλά του νά κόβονται μέχρι τό κόκκαλο. Ἐπесе ἀπό τό ἄλογό του, δημιουργήθηκε ἕνας συνωστισμός στό σημεῖο ἐκεῖνο καί μεταφέρθηκε στή σκηνή του, ὅπου τοῦ δόθηκε ἰατρική βοήθεια».*⁵ Τό ἴδιο βράδυ πέθανε, ἐν μέσῳ φιλοσοφικῆς συζητήσεως, κατά τόν θαυμαστή του ἱστορικό, γεγονός, γιά τό ὁποῖο μπορούμε νά ἀμφιβάλλουμε, νομίζω, **γιατί θάνατος ἀπό μια τέτοια πληγή, ἔχει τόσο φοβερούς πόνους, ὥστε ἡ φιλοσοφική συζήτηση θά ἦταν μάλλον ἀδύνατη.** Γιά νά εἶμαστε πάντως ὑπέρ τό δέον ἀντικειμενικοί, ἄς μῆν δεχτοῦμε καί τό «Νενίκηκας με Ναζωραῖε», πληροφορία, ἡ ὁποία προέρχεται ἀπό χριστιανικές πηγές.

Θά μπορούσαμε ὅμως νά τήν δεχτοῦμε, γιατί εἶναι μιά πραγματικότητα. Ἡ ἀντιπαράθεση τοῦ Ἰουλιανοῦ, ἦταν ἀνάμεσα στόν ἴδιο

5. Ammianus Marcellinus Res Gestae Book 23,3: Translation Walter Hamilton, 1986. Penguin Books 2004. Μετ. Ἀπό τήν Ἀγγλική μετάφραση τοῦ Λατινικοῦ κειμένου.

προσωπικά, και στον Χριστό. Δηλαδή, έστησε τό πρόσωπό του άπέναντι στό πρόσωπο του Χριστού και κάλεσε τούς ανθρώπους, τής έποχής του, πού τον γνώρισαν και θαύμασαν τίς περίφημες “άρετές” του, τό περίφημο μορφωμένο και μέ πολλές περγαμηνές μυαλό του, κάλεσε τούς στρατιώτες του, πού είχαν ζήσει άπό κοντά τήν άσκητική ζωή του και τή γενναιότητά του (άλλά είχαν ύποστει και τίς συνέπειες τής άνοησίας του), κάλεσε όλη τήν τότε γνωστή οικουμένη, τέλος πάντων, νά τον επιλέξει, αυτόν, αντί τον Χριστό. Τούς κάλεσε, άσκώντας όλο τό βάρος τής άπόλυτης έξουσίας του.

“Όσοι, τώρα, ιστορικοί ύποστηρίζουν ότι δέν δίωξε τούς χριστιανούς, έπειδή τό 362, όταν έβγαλε τό διάταγμα, πού επανέφερε τήν ειδωλολατρεία σαν έπίσημη θρησκεία, τό συνώδευε και άπό μία διακήρυξη άνεξιθρησκείας, αυτοί μπορούν νά πάνε νά ενημερώσουν και τον άγιο Μάρτυρα Άρτέμιο, τον άγιο Μάρτυρα Θεοδώρητο τον πρεσβύτερο, τον άγιο Μάρτυρα Δομέτιο και όλους τούς άλλους πού δέν τό πληροφορήθηκαν και έκαναν τό λάθος νά επιλέξουν τον Χριστό αντί για τον ... “άνεξιθρησκο” αυτοκράτορα, πληρώνοντας αυτή τήν επιλογή μέ τή ζωή τους!

Άξίζει όμως νά δούμε τί είδους ήταν αυτή ή “σπουδαία” προσωπικότητα, πού είχε τήν αυτοπεποίθηση ότι θα σταθει άπέναντι στον «Ναζωραίο», έλπίζοντας νά Τόν νικήσει.

Όντας βαπτισμένος χριστιανός, όσο ζούσε ο γιός του Μεγάλου Κωνσταντίνου Κωνσταντίος ΙΙ (και ενώ ο ίδιος χρονολογει τήν άποστασία του άπό τό 351) δέν είχε τολμήσει νά φανερώσει τή μεταστροφή του σε ένα είδος ειδωλολατρικής και φιλοσοφικής θρησκείας δικής του κατασκευής. Όταν όμως ανέβηκε στό θρόνο τό 361 (και ενώ είχε ήδη αναγορευθει αυτοκράτορας άπό τό στρατό του στό Παρίσι, φορώντας αντί για στέμμα τό κολλάρο ενός αλόγου!), τότε φανέρωσε δημόσια τό πρόσωπό του!

Ο μεγάλος θαυμαστής του Άμμιανός Μαρκελλίνος,⁶ επαινεί τον φιλοσοφικό νου του, τήν άσκητική ζωή του, τόσο στίς εκστρατείες όσο και στα άνάκτορα, πού προκαλούσε κατάπληξη και θαυμασμό σε όλους. Επαινεί τή σύνεσή του, λέγοντας ότι δέν έξώρισε κανένα χριστιανό επίσκοπο, αντίθετα ανέκαλεσε άπό τίς έξορίες τους, όλους τούς αίρετικούς επισκόπους, γνωρίζοντας ότι ή άνοχή του θα πυροδοτούσε τίς διαμάχες των αίρέσεων και γνωρίζοντας κατά τά ακριβή λόγια του Μαρκελλίνου ότι: «... ή άνοχή θα αύξανε τήν ένταση των διαφορών τους και δέν θα κινδύνευε, έτσι άπό τήν δημόσια αντιπαράθεση ενός ένωμένου μετώπου. Η πείρα τον είχε διδάξει ότι κανένα άγριο θηρίο δέν είναι τόσο επικίνδυνο για τον άνθρωπο, όσο επικίνδυνοι είναι οι χριστιανοί ο ένας για τον άλλον».⁷

Είχε, όμως ταυτόχρονα τήν “έξυπνάδα”, νά άπαγορεύσει στους

6. Ammianus Marcellinus Res Gestae Book 23,4 tr Hamilton W.

7. Ammianus Marcellinus 21.2 tr Hamilton W.

χριστιανούς νά διδάσκουν παιδιά, ἢ ρητορική, ἢ φιλοσοφία!

Νομίζω, σέ αὐτό τό σημεῖο, ἀξίζει νά σημειωθεῖ τό πόσο καλά γνωρίζουν τίς ἀδυναμίες μας οἱ ἐχθροί μας. Καί πόσο ἐμεῖς, ὄχι μόνο δέν διορθωνόμαστε μέ τήν πάροδο τοῦ χρόνου, ἀλλά γινόμαστε καί χειρότεροι!

Ταυτόχρονα, ὁ Ἀμμιανός Μαρκελλίνος, μᾶς δίνει –ἴσως ἐν ἀγνοία του– καί τήν πραγματική διάσταση ὅλων αὐτῶν τῶν “ἀρετῶν” τοῦ Ἰουλιανοῦ. «*Ἦταν*», μᾶς λέει, «*ἀσταμάτητος ὀμιλητής καί πολύ σπάνια ἔμνενε σιωπηλός. Τοῦ ἄρεσε νά ἔχει τή δημόσια ἀποδοχή καί τίς ἐπεννημίες τοῦ πλήθους, ζητῶντας ἐπαίνους ἀκόμα καί γιά τίς πύ ἀσήμαντες αἰτίες καί, αὐτός ὁ πόθος του γιά ἐπιδοκιμασία, τόν ὀδηγοῦσε σέ συναναστροφές μέ ἀνάξια πρόσωπα*». ⁸

Ἴσως νά ἦταν αὐτή ἡ αἰτία, πού δέν συμπάθησε καί δέν ἐκτίμησε κανέναν ἀπό τούς μεγάλους Ἀγίους, τούς ὁποίους συνάντησε καί περιφρόνησε στή ζωή του. Αὐτοί δέν θαμπώθηκαν ἀπό τίς “ἀρετές” του, (ἤξεραν καλά τί θά πεῖ ἀρετή), δέν τόν θαύμασαν, δέν τόν κολάκεψαν. Ἕνας ἀπό αὐτούς, μάλιστα, (κάποιος “ἀσήμαντος” ...**Βασίλειος**!), τόν ὁποῖο συνάντησε γιά τελευταία φορά πρὶν ἀπό τήν τελευταία του ἐκστρατεία, ὅταν πέρασε ἀπό τήν **Καيسάρεια**, ὅπου ἐκεῖνος ἦταν ἐπίσκοπος καί τόν ἀπέιλησε ὅτι θά “ἐξηγηθεῖ” μαζί του ἐπιστρέφοντας!) ὄχι μόνο δέν πτοήθηκε ὅταν τοῦ εἶπε ὁ Ἰουλιανός: «*ἀνέγνω, ἔγνω, κατέγνω*», δηλώνοντας τήν καταφρόνια του γιά τίς (ὅπως εἰρωνικά ἀποκαλοῦσε) “χριστιανικές Γραφές”, ἀλλά εἶχε καί τό “θρᾶσος” νά τοῦ ἀπαντήσει: «*ἀνέγνω, ἀλλ’ οὐκ ἔγνω, ἐάν γάρ ἔγνω, οὐκ ἂν κατέγνω*»!

Κάποιοι “κακοί” χριστιανοί, μάλιστα, λένε ὅτι αὐτός ὁ συγκεκριμένος **Βασίλειος** (τόν ὁποῖο οἱ ...“ἀφελεῖς” ὀνομάζουν **Μέγα**) ἔπαιξε ρόλο στό νά δοθεῖ ἐντολή ἀπό μιά «**Υπέρμαχο Στρατηγό**» στόν στρατιωτικό **ἅγιο Μερκούριο**, νά ἀναλάβει αὐτός τή “μονομαχία” μέ τόν ἀντίπαλο αὐτοκράτορα. Καί, λένε ἀκόμα, ὅτι ὅταν ὁ ... “ἀσήμαντος” ἐπίσκοπος πῆγε στή λάρνακα μέ τό σῶμα τοῦ **Ἁγίου Μάρτυρος Μερκουρίου** καί διαπίστωσε ὅτι ἡ λάρνακα δέν ἄνοιγε, γιατί ὁ στρατιώτης, πού ἀναπαύοταν ἐκεῖ, ἔλειπε νά ἐκτελέσει τήν ἐντολή τῆς Στρατηγοῦ του, **τότε κατάλαβε ἀπό ποιόν ἦταν ὀδηγημένη ἡ λόγχη, πού ἦρθε ἀπό τόν οὐρανό**, χωρίς κανεῖς νά δεῖ ἀπό ποῦ καί πῶς.

Ἄλλά, εἶπαμε, αὐτά τά λένε οἱ “κακοί” χριστιανοί καί οἱ “καλοί” καί φιλόσοφοι καί μέ πολλές περγαμηνές, δέν τά πιστεύουν. Γι’ αὐτό διαλέγουν τόν αὐτοκράτορά τους καί ὄχι τόν «Ναζωραῖο». Καί νά τόν χαίρονται!!!

Γιά Σχόλια: ninetta1blogspot.com

Νινέττα Βολουδάκη

8. Ammianus Marcellinus 23. 4 tr Hamilton W.